

Straníckopolitická práca na vševojskových taktických cvičeniach

Zvyšovanie kvality poľného výcviku vojsk a dosiahnutie maximálneho využitia bojových možností zbraní a techniky sa považuje za neoddeliteľnú súčasť plnenia úloh, vytýčených XV. zjazdom Komunistickej strany Československa pre Československú ľudovú armádu.

Rozkaz ministra národnej obrany ČSSR pre prípravu vojsk v tomto výcvikovom roku k tomu okrem, iných úloh, ukladá sústrediť hlavné úsilie na ďalšie zdokonaľovanie organizácie a spôsobov vedenia bojovej činnosti za zložitej a rýchle sa meniacej situácie s použitím jadrových zbraní i klasických prostriedkov ničenia.

Pre zabezpečenie tejto úlohy musíme zdokonaľovať spôsob vedenia rozhodnej, aktívnej a vysoko manévrovej bojovej činnosti útvarov a zväzkov za použitia súčasných bojových prostriedkov.

Na kvalitné plnenie úloh v tejto oblasti nás orientovalo i 11. zasadanie ÚV Komunistickej strany Československa, ako i rokovanie aktívu veliteľov, ktoré na toto zasadanie naväzovalo.

Príprava vojsk pre súčasný boj je úloha veľmi náročná a zložitá. Nie je možno si ju predstaviť bez dokonale vycvičeného, všestranne pripraveného, socialistickej spoločnosti oddaného obrancu. Takéhoto obrancu predstavuje všestranne (politicky, odborné, morálne, atď.) pripravený príslušník našej armády. Pri formovaní jeho

politických a bojových kvalít sa zúčastní veľa činiteľov. Významnú úlohu v tomto procese má poľná príprava vojsk. Umožňuje komplexne, v podmienkach, ktoré sa najviac približujú bojovým, v celom rozsahu naučiť a zdokonaľovať vojská tomu, čo budú v boji nevyhnutne potrebovať. Vytvára také podmienky, aby sa za zložitej taktickej situácie, v chode bojovej činnosti naučili vojaci, velitelia, politickí pracovníci plniť náročné úlohy vševojskového boja.

Nezastupiteľné miesto v poľnej príprave vojsk má straníckopolitická práca. Zúčastňuje sa na utváraní politických, morálnych, bojových a psychických vlastností príslušníkov našej armády, ktoré sú nevyhnutné pre súčasný boj.

O mieste straníckopolitickej práce pri zvyšovaní bojovej pripravenosti vojsk hovoria aj slová náčelníka HPS generála Brabca, ktorý povedal: „Na prvé miesto v celom rozvoji straníckopolitickej práce stavíme jej úlohu a miesto pri upevňovaní vysokej bojovej pohotovosti a pripravenosti Československej ľudovej armády.“ (Referát náčelníka HPS ČSLA na aktívne veliteľov, politických orgánov a straníckych funkcionárov 21. marca 1978, HPS ČSLA Praha, 1978 str. 5).

Zdokonaľovanie úrovne straníckopolitickej práce a zvyšovanie jej vplyvu na kvalitné plnenie úloh bojovej pohotovosti a pripravenosti je i jednou zo základných

požiadaviek, ktoré pred veliteľov, politický aparát, stranícke a zväzacké organizácie postavilo velenie a Hlavná politická správa Českoslovskej ľudovej armády v základných výcvikových dokumentoch.

Organizovanie a riadenie straníckopolitickej práce v poľnej príprave vojsk prispieva nielen k formovaniu veštranne pripraveného obrancu socialistickej vlasti a spoločenstva, ale súčasne umožňuje získavať skúsenosti z jej organizovania v tých najzložitejších podmienkach mierovej prípravy vojsk. Potvrdzujú to aj slová náčelníka HPS Sovietskej armády a vojenského námorníctva generála A. A. Jepiševa, ktorý povedal: „Každý výjazd na poľný výcvik je pre politické orgány, stranícke a komsomolské organizácie školou. Na operačne taktických a veliteľsko štábných cvičeniach, kde sa podmienky maximálne približujú situáciám v súčasnej vojne, je potrebné starostlivo skúšať rozličné varianty straníckopolitickej práce, neprestajne sa zamýšľať nad tým, ako ju v bojových podmienkach organizovať čo najlepšie a najefektívnejšie.“ (A. A. Jepišev, Některé otázky straníckopolitickej práce, NV, Praha 1971, str. 189).

Organizovanie straníckopolitickej práce v poľných podmienkach nám dáva možnosť získavať skúsenosti z práce veliteľov, politického aparátu, z práce organizácií Komunistickej strany Československa a Socialistického zväzu mládeže a tým i zovšeobecňovať tieto skúsenosti z hľadiska potrieb ďalšieho skvalitňovania obsahu, foriem a metód straníckopolitickej práce v bojovej činnosti.

Pri organizovaní konkrétnej straníckopolitickej práce v poľnej príprave vojsk vychádzame z požiadaviek, ktoré sú v súčasnosti kladené na všetkých príslušníkov armády. Z požiadaviek, ktoré vplývajú na samotný obsah a formy straníckopolitickej práce. Sú to predovšetkým požiadavky na formovanie vedeckého svetového názoru príslušníkov armády, oddanosť veci socializmu, upevňovanie hrdosti na príslušnosť k socialistickému spoločenstvu, upevňovanie proletárskeho a socialistického internacionality. Ďalej sú to požiadavky na komplexné zvládnutie taktickej a streleckej prípravy, technickú pripravenosť, majstrovské ovládanie pridelených zbraní a bojovej techniky.

Mobilizácia príslušníkov armády na zvládnutie všetkých týchto náročných úloh je prvoradou naplňovanú straníckopolitickej práce v poľnej príprave.

Kvalitné organizovanie a riadenie straníckopolitickej práce v poľnej príprave vyžaduje cieľavedomú prácu veliteľov,

politických pracovníkov straníckych a zväzackých organizácií. Na adresu tých, ktorí sa zúčastňujú na organizovaní a riadení straníckopolitickej práce, platia slová generálneho tajomníka Komunistickej strany Československa súdruha Husáka, vyslovené na 11. zasadaní ÚV Komunistickej strany Československa na adresu vedúcich pracovníkov: „Taký pracovník si je vedomý politických a morálnych dôsledkov svojich rozhodnutí, ktoré sa tak nestávajú len suchým príkazom, ale mobilizuje tvorivé sily celých kolektívov, vzťahuje ich do riešenia úloh..., posilňuje v nich pocit spoluzodpovednosti a prebúdzajú ich iniciatívu.“ (Zasadenie ÚV KSČ 15.—18. marca 1978, Pravda, Bratislava str. 36.)

Zo strany veliteľov to vyžaduje na jednej strane neprestajné zdokonaľovanie a hlbšie prenikanie do zložitých otázok taktiky, študovať nové druhy zbraní a techniky, ako i spôsob ich najefektívnejšieho využitia v boji. Na druhej strane to vyžaduje od veliteľov neprestajne si osvojovať umenie výchovy mladého človeka, naplňovanie vojensko politickej línie Komunistickej strany Československa v podmienkach svojej jednotky, útvaru, zväzku a tým v konečnom dôsledku zvyšovať pripravenosť našej armády.

Zo strany politických pracovníkov to vyžaduje dokonalú znalosť problematiky poľnej prípravy. Politický pracovník musí byť organizátorom úsilia o vzorné splnenie všetkých výcvikových úloh. K tomu musí poznať rozkazy, ktoré boli v mene veliteľa vydané, musí sa vedieť orientovať v bojovej situácii. Len takýto politický pracovník si bude vedieť v bojovej situácii urobiť potrebné závery pre organizovanie konkrétnej straníckopolitickej práce.

Ak má politický pracovník nájsť svoje miesto v poľnej príprave vojsk, musí byť všestranne pripraveným dôstojníkom.

Ak zoberieme do úvahy, že rozhodujúcu úlohu pri organizovaní a riadení straníckopolitickej práce majú politickí pracovníci, bezprostredne to nastoluje požiadavku na ich vojensko politickú a vojensko odbornú pripravenosť. Sústavné zvyšovanie tejto pripravenosti je základným predpokladom ďalšieho skvalitňovania straníckopolitickej práce vo všetkých etapách života a činnosti útvarov a zväzkov našej armády.

Vojensko politická pripravenosť politického pracovníka predstavuje dokonalé teoretické vedomosti ako i praktické skúsenosti z organizovania straníckopolitickej práce. Vyžaduje to znalosť teórie marxizmu leninizmu a schopnosť jeho tvorivého uplatňovania v konkrétnych podmien-

kach života vojsk, znalosť dokumentov strany, vedenia nášho štátu a Československej ľudovej armády a ich realizácia v každodennom živote vojsk. Zahŕňa i znalosť príslušných smerníc a predpisov, ktoré vplývajú na obsah a formy straníckopolitickej práce na danom stupni, pri konkrétnom druhu prípravy alebo činnosti vojsk.

Súčasnú skúsenosť z jednotiek a útvarov našej armády ukazujú, že prevažná väčšina politických pracovníkov — absolventov vojenských akademií a vysokých škôl je po stránke teoretickej dobre pripravená. Často však svoje dobré teoretické vedomosti nedokážu v poľnej príprave vojsk dostatočne využiť práve v dôsledku malých praktických skúseností. Odstránenie tohto nedostatku vyžaduje trpezlivosť, každodennú sústavnú prácu politických orgánov, aby teoreticky dobre pripravených politických pracovníkov naučili tieto vedomosti využiť v konkrétnej straníckopolitickej práci.

Vojenskoodborná pripravenosť politického pracovníka predstavuje súhrn jeho vedomostí zo vševojskovej, technickej, ale i odbornej pripravenosti na danom stupni, u príslušného druhu vojska. Predpokladá kvalitné znalosti tak z hľadiska každodenného života jednotky, útvaru zväzku, ako i z hľadiska poľnej prípravy a v konečnom dôsledku i vedenia bojovej činnosti. Vyžaduje i dobrú znalosť predpisov a poriadkov a ich realizáciu v konkrétnej straníckopolitickej práci.

Takto pripravený politický pracovník si na vševojskovom taktickom cvičení nájde svoje miesto. Potvrdzujú to i skúsenosti zo vševojskových taktických cvičení útvarov a zväzkov našej armády v uplynulom období.

Hlavnou formou poľnej prípravy vojsk sú vševojskové taktické cvičenia, ako je to zakotvené i v predpise Organizácie a provedení vševojskových taktických cvičení pozemného vojska. Sú najvšestrannejšou formou prípravy jednotiek, útvarov a zväzkov, ich veliteľov, štábov, politického aparátu, straníckych a zväzáckych organizácií na vedení súčasného boja. Význam vševojskových taktických cvičení zdôrazňuje aj Rozkaz ministra národnej obrany pre výcvikový rok, ktorý ukazuje, že majú byť organizované so všetkou intenzitou, v podmienkach maximálne približujúcich bojových situácií.

Vševojskové taktické cvičenia sú určitým koncentrovaným vyvrcholením jednotlivých druhov príprav v priebehu ktorých sa vojská pripravujú na vedenie súčasného boja.

Vysokú úroveň vševojskových taktických cvičení, vzorné plnenie úloh všetkými príslušníkmi cvičiacich vojsk je možné dosiahnuť len konkrétne, cieľavedomou straníckopoliticou prácou. Zástupcovia veliteľa pre politické veci na vševojskovom taktickom cvičení sa v predpise organizácie a provedení vševojskových taktických cvičení pozemného vojska ukladá:

— vypracovať plán straníckopolitickej práce s vojakmi, organizovať a uskutočňovať politickú prácu a zamerať ju na utváranie nevyhnutných morálnych, bojových a psychických vlastností vojakov pre úspešné splnenie uložených úloh;

— v priebehu cvičenia organizovať politickú prácu tak, aby všetci vojaci neprestajne poznali situáciu a svoju úlohu;

— uskutočňovať opatrenia pre upevňovanie poriadku a disciplíny, dodržiavanie bezpečnostných opatrení;

— udržiavať styk s miestnymi straníckymi a štátnymi orgánmi v priestoroch konania cvičení, zabráňovať vzniku škôd na národnom hospodárstve a miestnemu obyvateľstvu;

— zovšeobecňovať kladné skúsenosti zo straníckopolitickej práce, rozširovať ich do života jednotiek a útvarov.

Konkrétne cieľavedomú straníckopolitickú prácu na vševojskových taktických cvičeniach uskutočňujeme na základe uznesení strany a vlády, rozkazov a smerníc MNO a HPS Československej ľudovej armády, rozkazov a smerníc veliteľov všetkých stupňov. V priebehu vševojskových taktických cvičení sa preveruje realnosť jednotlivých rozhodnutí, časové možnosti pre činnosť štábov a jednotlivých funkcionárov. Preverujú sa metódy práce, účinnosť a včasnosť informačného systému, ako i ďalšie dôležité otázky potrebné pre dosiahnutie úspechu v boji.

Ak vševojskové taktické cvičenia vytvárajú optimálne podmienky pre prácu veliteľov a štábov v zložitých situáciách, v plnej miere to platí i pre prácu politických orgánov, politického aparátu pri organizovaní straníckopolitickej práce.

Vševojskové taktické cvičenia v plnej miere umožňujú rozvinúť prácu politického aparátu na jednotlivých stupňoch v súlade s požiadavkami na organizovanie politickej práce v boji tak, ako to vyžaduje Poľný poriadok Československej ľudovej armády. Tu sú stanovené hlavné úlohy politickej práce v boji, z ktorých môžeme vymedziť aj úlohy straníckopolitickej práce na cvičení. Sú to predovšetkým:

— stmelovať príslušníkov armády okolo Komunistickej strany Československa, vlá-

dy republiky, vychovávať ich k socialistickému vlastenectvu, bezhraničnej oddanosti veci socializmu, k hrdošti nad príslušnosťou k socialistickému spoločenstvu;

— viesť vojakov k presvedčeniu o správnosti našej veci, pestovať v nich útočného ducha, smelosť, hrdinstvo, vytrvalosť a sebaovládanie, iniciatívu a vynaliezavosť, vzájomnú podporu a pomoc na cvičení, pestovať v nich telesnú zdatnosť a schopnosť pevne znášať všetky ťažkosti boja;

— upevňovať nedeliteľnú veliteľskú právomoc na stranických základoch, organizovanosť, včasné a presné plnenie rozkazov;

— demaskovať protiľudový a reakčný charakter súčasného kapitalizmu a prebúdať u vojakov nenávisť k nepriateľom socializmu, viesť príslušníkov armády k vysokej bdelosti;

— posilňovať u vojakov nezdolnú vôľu k víťazstvu a k odhodlaniu statočne a aktívne bojovať za všetkých podmienok;

— objasňovať vojakom zmysel bojových úloh, spôsob a postup ich plnenia, starať sa o nepretržité zabezpečovanie vojsk všetkým potrebným pre život a činnosť na cvičení. Viesť príslušníkov armády k upevňovaniu dobrých vzťahov s obyvateľstvom.

Obsah straníckopolitickej práce na cvičení, vyjadrený uvedenými úlohami však vyžaduje zodpovedajúcu formu vyjadrenia. Samotný obsah straníckopolitickej práce môžeme realizovať najrôznejšími formami. Obsah a formy straníckopolitickej práce jestvujú v nerozlučnej jednote a neprestajne na seba vzájomne pôsobia. Rozhodujúcu úlohu má obsah straníckopolitickej práce. Tvorí jej základ a určuje jej formy. Takúto závislosť však vôbec nie je možné považovať za raz navždy danú, nemennú. Forma po svojom vzniku disponuje určitou relatívnou samostatnosťou a spätne ovplyvňuje svoj obsah. Preto musíme voliť veľmi premyslene a obozretne formy straníckopolitickej práce na cvičení.

V praxi, na konkrétnom cvičení často dochádza k preceňovaniu, absolutizovaniu foriem straníckopolitickej práce. To vedie k praktikizmu, rutinérstvu a v konečnom dôsledku k formalizmu v straníckopolitickej práci na cvičení. To však v nijakom prípade neznamená, že si musíme vymýšľať pre každý jednotlivý prípad nové formy a metódy a domnievať sa, že tým vyriešime vysokú úroveň straníckopolitickej práce na cvičení. Za určitých podmienok, nový obsah straníckopolitickej práce na cvičení môže zachovať i starú formu, preto

že mnohé z nich sa vyznačujú relatívnou stálosťou ako napríklad vojenské schôdze, stranícke aktivity a pod. Preto nie je správne odhazovanie a podceňovanie tradičných, v praxi osvedčených foriem, ale musíme uvažovať nad tým, či sa vždy a úplne využívajú možnosti ktoré tieto staré formy straníckopolitickej práce poskytujú. Jeden a ten istý obsah straníckopolitickej práce v závislosti od konkrétnej situácie na cvičení, môže mať rôzne formy, pričom sa so zmenami podmienok menia aj tieto formy.

Nájsť vždy správne, určitej konkrétnej situácii zodpovedajúce formy a metódy straníckopolitickej práce, v tom spočíva umenie veliteľa, politického pracovníka, straníckej a zväzacej organizácie. Takémuto „umeniu“ sa treba učiť, získavať ho konkrétne prácou v jednotkách, útvaroch, zväzkoch, v konkrétnych bojových podmienkach v priebehu cvičenia. To vyžaduje sústavne si doplňovať teoretické vedomosti konkrétnou politickou prácou veliteľa, politického pracovníka, konkrétnou prácou straníckej a zväzacej organizácie v bojovej činnosti.

Pri tom všetkom treba vedieť v priebehu cvičenia využívať také osvedčené formy straníckopolitickej práce, ako je osobný príklad komunistov, zväzákov pri plnení náročných úloh na cvičení, besedy zamerané predovšetkým na otázky, ktoré napomáhajú splneniu úloh, stranícke a zväzacke schôdze, aktivity, vydávanie bojových letákov, bleskoviek a iné.

Na voľbu a náročnosť foriem straníckopolitickej práce v súčasných podmienkach majú vplyv predovšetkým tieto skutočnosti:

— moderná výzbroj a nové spôsoby bojovej činnosti, ktoré si táto výzbroj vynútila;

— zvyšovanie úrovne všeobecného vzdelania a technickej prípravy príslušníkov jednotiek a útvarov a to tak vojakov základnej služby ako i veliteľského zboru a politického aparátu;

— vznik nových a rozvoj doterajších technických prostriedkov na organizovanie straníckopolitickej práce.

Túto skutočnosť potvrdzujú aj slová náčelníka HPS generála Brabca na aktíve veliteľov, politických orgánov a straníckych funkcionárov 21. marca tohto roku. Ukázal že: „... zmeny, ktorými armáda prechádza, sociálne politické zloženie vojakov základnej služby a z povolania vyžaduje, aby straníckopolitická práca sústreďovala pozornosť na každého jednotlivca, na formovanie a stmelovanie bojových kolektívov, obsluhujúcich zložitú, náročnú, výkonnú

zbraňové komplexy a modernú techniku“.
(Referát náčelníka HPS ČSĽA na aktívne veliteľov, politických orgánov a straníckych funkcionárov 21. 3. 1978, HPS ČSĽA Praha, str. 10).

Jednou z otázok, ktorá vystupuje do predia z hľadiska obsahu a foriem straníckopolitickej práce na cvičení je požiadavka na diferencované vytyčovanie úloh. Skúsenosti z cvičení ukazujú, že úlohy straníckopolitickej práce treba vytyčovať jednak spoločne, ktoré sú realizované voči všetkým cvičiacim vojskám, ale i také, ktoré sa vzťahujú len na určitú časť, skupinu cvičiacich vojsk. Napr. musíme vytyčovať diferencované úlohy pre prácu s príslušníkmi štábu, veliteľským zborom, jednotlivými skupinami špecialistov a pod. Takáto diferencovaná straníckopolitická práca môže priniesť želaný výsledok.

Mimoriadnu pozornosť z hľadiska svojho poslania a úloh ktoré plní, si zasluhuje veliteľský zbor, štáby jednotiek, útvarov, zväzkov. Oni zohrávajú rozhodujúcu úlohu pri velení vojskám, pri upevňovaní vojenských kolektívov, pri usmerňovaní práce podriadených. Na ich organizátorskej a riadiacej práci záleží, aké výsledky budú dosiahnuté cvičiacimi vojskami. Pri tom sme na cvičení niekedy svedkami toho, že pri organizovaní straníckopolitickej práce sa práve na nich zabúda, čo sa negatívne odráža tak v práci veliteľského zboru, ako i na dosahovaných výsledkoch cvičiacimi vojskami.

Skúsenosti zo vševojskových taktických cvičení nám ukazujú, že je správne pri organizovaní a riadení straníckopolitickej práce na štábe mimoriadnu pozornosť venovať základnej organizácii Komunistickej strany Československa štábu. Táto zohráva významnú úlohu jednak preto, že spravidla koncentruje vo svojich radoch značný počet komunistov, ale i preto že sa jedná o takých funkcionárov, ktorí svojou prácou rozhodujúcou mierou ovplyvňujú prácu podriadených. Na prácu základnej organizácie štábu v priebehu cvičenia uplatňuje svoj vplyv zástupca veliteľa pre politické veci. Pomáha výboru správne orientovať obsah i formy straníckopolitickej práce na štábe a ako jej člen pomáha tieto úlohy i realizovať.

Práca základnej organizácie štábu na cvičení je orientovaná na kvalitné plnenie úloh jednotlivými pracovníkmi štábu, no súčasne na ich usmerňovanie pre realizáciu opatrení straníckopolitickej práce vo vojskách. To vyžaduje, aby základná organizácia umožňovala im zoznamovať sa s úlohami straníckopolitickej práce vo vojskách, aby ich súčasne zoznamovala mož-

nými formami a metódami práce pri ich realizácii v priebehu cvičenia. Len takáto cieľavedomá práca pomáha formovať všestranne politicky i odborné pripravených pracovníkov na štáboch a učí ich konkrétnej politickej práci v bojových podmienkach.

Bezprostredným organizátorom straníckopolitickej práce je zástupca veliteľa pre politické veci. Za jej stav je zodpovedný veliteľovi a nadriadenému politickému orgánu.

Základným dokumentom pre organizovanie straníckopolitickej práce na cvičení je plán straníckopolitickej práce, ktorý zahŕňa úlohy a opatrenia na obdobie prípravy taktického cvičenia i v jeho priebehu a po skončení. Sú v ňom stanovené úlohy, formy metódy a prostriedky straníckopolitickej práce, ktoré velitelia, politickí pracovníci, stranícke a zväzacké organizácie na cvičení svojou prácou realizujú.

Každé z týchto období má svoje nezapustiteľné miesto a pri organizovaní a riadení straníckopolitickej práce treba mu venovať patričnú pozornosť. Nie je správne podceňovať ani jedno z týchto období, lebo podcenenie ktoréhokoľvek sa potom negatívne odráža v priebehu celého taktického cvičenia.

Relatívne najlepšie podmienky pre organizovanie straníckopolitickej práce sú v prípravnom období. Velitelia, politickí pracovníci, stranícke a zväzacké organizácie, v tomto období organizujú aktívnu a iniciatívnu straníckopolitickú prácu tak, aby všetci, ktorí sa na cvičení zúčastňujú, čo najlepšie pochopili úlohy ich jednotky, útvaru, zväzku i požiadavky, aké to bude na nich klásť.

V tomto období je zvlášť dôležité zo všeobecných skúsenosti zo straníckopolitickej práce z predchádzajúcich cvičení, z práce politických pracovníkov, straníckych a zväzackých organizácií. V tomto období pracovníci politického oddelenia musia konkrétnou pomocou určiť politických pracovníkov, veliteľov, ako v priebehu cvičenia organizovať straníckopolitickú prácu. Musia pomáhať pri zostavovaní plánu straníckopolitickej práce, pri stanovovaní konkrétneho obsahu a voľbe foriem a metód straníckopolitickej práce na podriadených stupňoch.

Najnáročnejším, ale rozhodujúcim obdobím pre splnenie stanovených úloh zo straníckopolitickej práce je vlastný priebeh taktického cvičenia. Náčelník hlavnej politickej správy Sovietskej armády a vojenského námorníctva armády generál A. A. Jepišev vo svojej knihe „Niektoré otázky

straníckopolitickej práce“ zdôrazňuje, že v dynamike „boja“ intenzita straníckopolitickej práce neslábne, ale naopak ďalej narastá. [Naše vojsko 1971, str. 184.] V tomto období príslušníci politického oddelenia učia priamo v jednotkách veliteľov, politických pracovníkov, stranícky a zväzacky aktív politickej práci v bojových podmienkach. Súčasne sústreďujú jednotlivé skúsenosti a poznatky z ich práce, tieto po cvičení vyhodnocujú a zovšeobecňujú pre ďalšiu prácu.

Niekedy sme na taktických cvičeniach svedkami toho, že niektorí politickí pracovníci so začatím cvičenia strácajú istotu, nedokážu správne nájsť svoje miesto a za rýchlo sa meniacej situácie operatívne a pružne organizovať prácu s ľuďmi. Tieto problémy možno prekonať sústavnou pomocou zo strany skúsenejších politických pracovníkov a náčelníkov politických orgánov. V tomto období cvičenia nemožno využiť všetky formy a metódy straníckopolitickej práce tak, ako ich z každodennej praxe poznáme. Dynamika boja vyžaduje orientáciu na také formy a metódy straníckopolitickej práce, ktoré zodpovedajú danej situácii a môžeme ich v prie-

behu cvičenia realizovať. To vyžaduje pracovať s plánmi straníckopolitickej práce na taktickom cvičení tak, aby ich bolo možno v jeho priebehu doplňovať, alebo upravovať v návaznosti na zmeny situácie. Súčasne to vyžaduje také rozmiestnenie síl politického aparátu, komunistov a zväzakov, aby úlohy, ktoré pre nich z plánu vyplývajú mohli realizovať. Na taktickom cvičení by sa súčasne malo stať bežnou praxou, že výbory straníckych organizácií ukladajú komunistom konkrétne úlohy. Na cvičení by mal mať každý komunista úlohu, ktorú by výbor straníckej organizácie po cvičení vyhodnotil.

Súčasťou každého vyhodnotenia taktických cvičení je i rozbor práce politického aparátu, straníckych a zväzackých organizácií. Dôležitým a nezastupiteľným článkom pri tomto hodnotení obsahu, foriem a metód straníckopolitickej práce je politické oddelenie zväzku. Je tým stupňom, kde sa sústreďujú bohaté skúsenosti z jednotiek a útvarov, z práce veliteľov, politických pracovníkov, straníckych a zväzackých organizácií. Tieto skúsenosti musíme vyhodnocovať, zovšeobecňovať a dávať k dispozícii pre ďalšie využitie u vojsk.